ETNOGRAFISKA AVDELNINGEN

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1935

EKONOMI:

Inkomster:

Till samlingarnas ökande	1.000:—
» » » saldo från 1934	0:14
» » konservering	500:—
» institutionens omkostnader	1.800:—
» extra arbetshjälp	4.000:—
» reskostnader	250:—
Extra skåpanslag	4.000:—
Gåvomedel	7.025:—
» saldo från 1934	205:11
Infört på gåvomedelskontot	355:80
Summa kr.	19.136:05

Utgifter:

Till samlingarnas ökande	1.000:01
» » » överfört till 1936	0:13
» » konservering	500:01
» institutionens omkostnader	1.800:85
» extra arbetshjälp	3.994:54
» reskostnader	250:—
Extra skåpanslag	4.000:—
Gåvomedel	5.696:89
» saldo till 1936	1.889:02
Åter till huvudkassan	4:60
Summa kr.	19.136:05

GÅVOR:

Kontant:

Okänd givare genom fil. d:r Olof Arrhenius 500:—; Bankdirektör Thure Bernström 50:—; Direktör Karl A. Berg 100:—; Generalkonsul G. A. Bratt 300:—; Direktör G. Diener 100:—; Konsul Walter Edström 500:—; Generalkonsul K. E. Hasselblad 200:—; Disponent Anders Hellström 500:—; Handlande Adolf Jansson 25:—; Generalkonsul Sven Karell 2.000:—; Direktör Knut J:son Mark 100:—; Di-

rektör G. Nihlmark 100:—; Grosshandlare Nils Norling 25:—; Doktorinnan Anna Pauli 500:—; Ingeniör Sigge Stenberg 25:—; Triangeln, Förenade Kaffeimportörers Rosteri A.-B. genom Direktör Herman Lindquist 2.000:—; *Summa kontanta gåvor kr. 7.025:—.*

In natura:

För de gåvor, varmed avdelningens samlingar ökats, får jag hänvisa till följande redogörelse.

Av de kontanta gåvorna äro de av fil. d:r Olof Arrhenius och doktorinnan Anna Pauli överlämnade summorna avsedda som understöd för den vetenskapliga redigeringen av framlidne professor Erland Nordenskiölds posthuma verk om cunaindianerna, ett arbete som genom detta bidrag torde kunna föras betydligt närmare sin fullbordan.

Jag ber att till samtliga givare, vilka genom sina gåvor understött den etnografiska avdelningens samlingsverksamhet och det vid avdelningen bedrivna vetenskapliga arbetet få framföra ett varmt och vördsamt tack.

NYFÖRVÄRV:

Nord- och Centralamerika.

Nyförvärven från Nordamerika inskränka sig under 1935 till en etnografisk samling (35.10.1—8) från Navaho, Apache- och Hopistammarna i Arizona och New Mexico. Samlingen omfattar jämte korgarbeten tre vävstolar med tillbehör, de senare av stort värde för avdelningens komparativa vävstolssamling. Den är köpt från samlaren, Mr. Oliver La Farge, och utgör en fortsättning på den i förra årstrycket nämnda samlingen från dessa indianer. Avdelningen har enligt avtal att vänta ytterligare kompletterade samlingar från Mr. La Farge.

Till den mexikanska samlingen har endast fogats en liten modell av den berömda aztekiska kalenderstenen, vars original är en av de förnämsta attraktionerna i Nationalmuseet i Ciudad de México. Modellen (35.38.1) är en gåva av fil. lic. Kurt Frankman.

Genom förmedling av amanuensen H. Wassén har avdelningens lilla samling av keramik från den berömda Chiriqui-kulturen i Panama kunnat utökas. Sålunda hade museet glädjen att av hr Torsten Rosenberg, Filipstad, mottaga som gåva två vackra lerkärl, vilka hr Rosenberg inköpt vid ett personligt besök i La Concepcion, Chiriqui. Kärlen (35.17.1—2) äro gravfynd från den trakten. Från samma område är troligen även den samling av typiska små chiriquikärl, vilka hr Lars Behm i Uddeholm sålt till museet (35.18.1—15). Hr Behm hade själv köpt kärlen av en professionell samlare i La Concepcion.

Sydamerika.

Äro förvärven från Nord- och Centralamerika under 1935 helt obetydliga, äro de så mycket rikare och betydelsefullare från dubbelkontinentens södra del.

Fil. kand. Henry Wasséns resa för museet i västra Colombia och i Panama från juni 1934 till april 1935 kunde endast helt flyktigt beröras i föregående årstryck,

enär hr Wassén då fortfarande var ute. Hans samlingar fördela sig på följande stammar och undersökningsområden 1) sydliga grupper av av Chocóindianer från Río Docordó till Rio Saija i västra Colombia, 2) Cunaindianer på San Blas-kusten i Panama och 3) gården El Dorado i västkedjan av Anderna, Dep. Valle del Cauca, Colombia.

Som redan framhallits i föregaende arstryck skulle Wassén under sin expedition bland annat fortsätta Erland Nordenskiölds studier hos Chocóindianerna. Under expeditionen 1927 nadde Nordenskiöld sydligast övre loppet av Rio Docordó, en biflod till San Juan-floden från väster. Wassén anknöt sina forskningar till Nordenskiölds genom att fortsätta studiet av indianerna vid Docordó och framför allt genom studiet av en grupp indianer på Munguidóön i San Juan, vilka liksom Docordó-indianerna äro nonamá-chocótalande. Även söder om Buenaventura vid floderna på Colombias västkust och närmast vid Rio Micay bor ett fåtal nonamá-chocótalande indianer. De äro för övrigt i våra dagar där sammansmälta med den lilla grupp av egentliga Chocóindianer, som man finner vid R. Saija och några av dess bifloder, och vilka Wassén även besökte. De sistnämnda bo största delen av året gemensamt på en mission vid nedre R. Saija. I stort sett kan man säga, att ju sydligare man kommer i Chocóområdet desto mer har den ursprungliga indiankulturen förvanskats, säkerligen beroende på närheten till den betydande hamnstaden Buenaventura, dit indianerna fara in för att handla. Det är ej heller i söder längre möjligt att göra så goda etnografiska samlingar som längre i norr eller det område, som ligger ganska oberört av den främmande kulturinfluensen mellan Buenaventura i söder och Panamá i norr. Denna trakt är förut väl representerad på museet.

Samlingen från Chocó-grupperna (35.14.1—265) har av amanuensen Wassén publicerats vid slutet av året i ett arbete under rubriken »Notes on Southern Groups of Chocó Indians in Colombia» (se litteraturförteckningen), till vilket jag alltså får närmare hänvisa. Till bestridandet av en del av kostnaderna för detta arbete erhöll Wassén ett understöd av 350 kr. från Stiftelsen Lars Hiertas Minne.

Man får av föremålens beskaffenhet ett starkt intryck av att dessa indianer i grund och botten äga en mycket enkel materiell kultur. Vackra vävnader saknas sålunda, helt enkelt därför att dessa indianer aldrig känt konsten att väva och ej känna någon textilväxt. Däremot äga de en ganska märklig keramik, såtillvida att de fortfarande göra formrika och egenartade lerkärl. Orsaken härtill får sannolikt sökas i en tidigare påverkan från stammar med högt utvecklad keramik.

Av stort vetenskapligt värde är det toxikologiska material, som hr Wassén hemfört, och vilket belyser frågan om dessa indianers kännedom om specifika hjärtgifter, vilka de använda sig av vid jakt med blåsrör. En preliminär beskrivning av dessa har publicerats i Wasséns ovan citerade uppsats av f. professorn vid Karolinska Institutet med. d:r C. G. Santesson, som är specialist på pilgifter hos primitiva folk. Ytterligare vetenskapliga meddelanden om dessa gifters verkan komma att inflyta i en under 1936 utkommande volym av Etnologiska Studier.

De i Wasséns samling från Chocó ingående religiösa attributen, medicinmansstavar, stavar för omröring av rituellt majsöl, medicinmansskepp o. d. äro nu alla

genom hans egna forskningar fullt kända till sin användning, vilket givetvis höjer deras vetenskapliga värde.

För några år sedan skänkte kapten Hans Elliot i Panama till museet två medicinmansbåtar, som härstammade från Chocóindianer på panamanskt område. Wassén har nu hemfört ytterligare två dylika båtar från den långt sydligare belägna trakten av Rio Docordó. De båda sistnämnda äro ganska olika de förstnämnda, även om de i det stora hela likna varandra. De av Wassén hemförda



Fig. 1. Medicinmansbåt från Nonamá-Chocóindianer vid R. Docordó, Colombia. 35.14.146. C:a 1: 5. Saml. Wassén.

båtarna äro något mindre och ha ett slags övre däck (fig. 1). Båda slagen äro uppfyllda av en hel massa dockor, som på de två äldre exemplaren endast föreställa människobilder, medan på de sist erhållna ett flertal även föreställa allehanda djur. Samtliga dockor skola representera bestämda sjukdomsdemoner.

Båtarna, jämte däck och alla dockorna äro gjorda av ett mycket lätt träslag och målade med olika växtfärger.

Under sin vistelse på Munguidóön hade Wassén turen att under två månaders tid få vara tillsammans med en gammal medicinman vid namn Abel Hingimia, vilken meddelade Wassén en hel del av sitt vetande. Bland annat berättade han, huru han en gång fått undervisning av en annan medicinman vid Rio Orpua, var-

vid han även fått lära sig, hur man gör en medicinmansbåt samt slutligen även själv fått förfärdiga en dylik. Hans läromästare hade då noga beskrivit, huru varje figur skulle se ut och vad den betydde.

Ombord på ett sådant skepp färdas cajman-, rock-, flundre-, bältdjurs- och många andra demoner, var och en av sjukdomsavvärjande art.



Fig. 2. Demonfigur från Chocóindianer vid El Real, Darien, Panama. 35.14.264. C:a 1: 6. Gåva av kapten Hans Elliot.

Bruket av dylika medicinmansbåtar synes vara något säreget för Chocoindianerna.

Kapten Elliot har även skänkt ett par egenartade träfigurer från en nordlig Chocógrupp. De föreställa fiskar med vingliknande fenor och människohuvud och ha varit avsedda att hänga i hyddan (fig. 2).

I Wasséns publikation ingår även en ordlista från Nonamá-Chocóspråket efter uppteckningar av svenske konsuln i Buenaventura, hr G. William Bylander, som under många år vistats i Chocó. Bylander ställde detta intressanta material till Wasséns förfogande för publicering i Sverige. Det är att hoppas, att de i ordlistan publicerade glosorna på sitt sätt skola kunna lämna ett bidrag för kompara-

tiva ordstudier vid ett ev. försök att ytterligare klassificera Chocóspråken, vilka hittills betraktats som isolerade, men från vilka ordmaterialet varit mycket knappt.

Jag ber till sist att här få ytterligare framhålla avdelningens tacksamhet mot konsul Bylander, som på det gästfriaste mottog och hjälpte amanuensen Wassén till rätta vid dennes uppehåll i Buenaventura. I övrigt ber jag att beträffande de personer och institutioner, vilka understödde amanuens Wasséns resa få hänvisa till s. 44 i Göteborgs Musei Årstryck 1935.

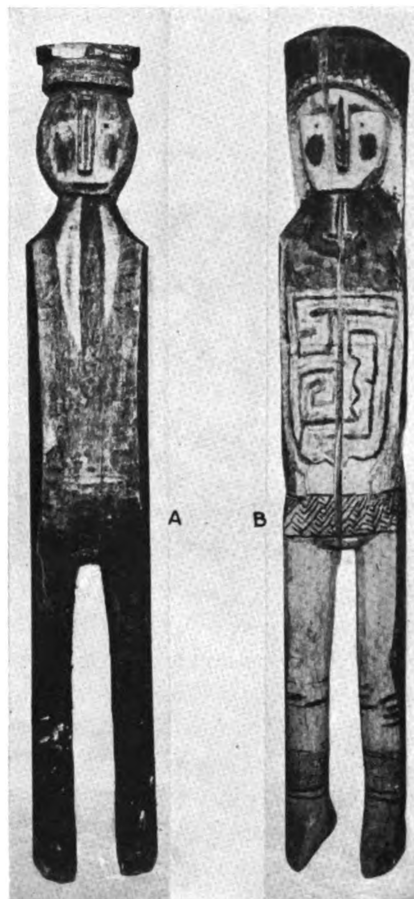


Fig. 3. *A*, Mans- och *B*, -kvinnofigur från Cunaindianer på ön Tigre, San Blas. Mansfiguren, 35.15.42, är 1.63 m. hög, kvinnofiguren, 35.15.41, 1.73 m. hög. Saml. Wassén.

Efter avslutandet av undersökningarna hos de olika Chocó-grupperna återvände hr Wassén i december 1934 till Panamá. Hans avsikt var att där i samarbete med två etnografer i panamansk regeringstjänst göra en resa till det inre av cunaindianernas område, vilken dock ej kom till stånd på grund av förhinder för tjänstemännen i fråga. I stället företog han en färd till Cunaindianernas öar på San Blaskusten, där han sammanträffade med den cunaindian Ruben Pérez Kantule, som 1931 gästade Göteborgs Museum på inbjudan av dåvarande intendenten professor Erland Nordenskiöld. Tack vare Ruben Pérez' goda kännedom om vad Göteborgs museum förut äger från cunaindianerna kunde Wassén under vistelsen på Narganá och andra öar göra en samling (35.15.1—94), som kompletterar den Nordenskiöldska samlingen från resan 1927. I denna samling ingår ett flertal föremål, som äro karakteristiska för Cuna-indianerna. Hit höra t. ex. ett par stora mans- och kvinnofigurer, vilka ställas upp i de hyddor, i vilka *absogedi*, ett visst slags medicinmän, sjunga vid utdrivandet av onda andar (fig. 3). Typiska för dessa indianer äro även ett par egendomliga fjäderprydda, höga, flätade hattar. En dylik hatt bäres av en slags byfunktionär kallad *kantule*, då han vid vissa tillfällen blåser i sin flöjt och rasslar med sin kalebasskallra.

Bland de övriga Cuna-föremålen må vidare framhållas en lekstol för småbarn, pallar samt två bärstänger. Cunaindianerna använde dylika bärstänger redan på 1600-talet, vilket framgår av en avbildning i Wafer's arbete från slutet av detta århundrande.

Speciellt sökte Wassén under vistelsen hos Cunas att i största möjliga mån få kompletterat det rika traditionsmaterial, som vi förut ha från denna stam, och som han skall publicera vid utgivandet av professor Nordenskiölds

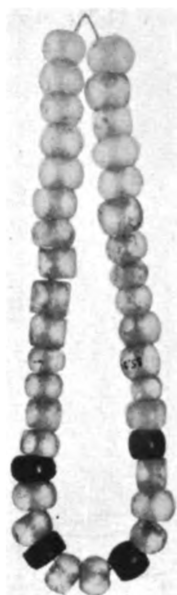


Fig. 4. Halsband av kvartspärlor. Funnet tillsammans med föremålen i fig. 5. 35.20.18. 1: 3. Gåva av don Alejandro Acosta. Saml. Wassén.

posthuma cunaverk. Både Ruben Pérez och indianen Guillermo Haya, en av överhövdingens sekreterare överlämnade härvid ett mycket betydelsefullt material mot löfte, att en publicering skulle komma till stånd. Det är också min varma förhoppning att detta av Wassén i fält givna löftet skall kunna hållas, så att dels det Nordenskiöldska materialet, dels det nya av Wassén hemförda kommer i tryck.

I den Wassénska cunasamlingen ingår även ett antal föremål, korgar, träfigurer, kvinnoklädnader s. k. *molas* m. m., vilket skänktes till avdelningen av Mrs. Dove L. Prather i Balboa under Wasséns besök där. Jag ber här att ytterligare få betyga avdelningens tack till Mrs. Prather, som ställt i utsikt att överlämna ytterligare föremål ur sina cunasamlingar till Göteborgs museum. De av henne överlämnade kvinnoskjortorna, *molagana*, äro av stort värde, då de delvis insamlades redan så tidigt som 1912 under Mrs. Prather's personliga besök på cunaöarna.

Den tredje avdelningen av de av Wassén hemförda samlingarna omfattar till skillnad från de förut omtalade endast arkeologiska föremål. Genom förmedling av hr Hugo Karlsson i Bogotà, som tidigare visat museet sitt stora intresse, erhöll Wassén genom hr Bertil Y. Sahlin i Medellin en inbjudan att utföra en arkeologisk undersökning på gården El Dorado väster om Yotoco i Cordillera Occidental de los Andes i departementet Valle del Cauca. Gården ägdes av hr Sahlins svärfader Don Alejandro Acosta, vilken visade hr Wassén den största gästfrihet och lämnade en mycket god hjälp under arbetet på El Dorado, vilket Wassén utförde i februari 1936 sedan han genom kapten Hans Elliots i Panamá älskvärdhet ånyo satts i tillfälle att medfölja en av dennes ångare från Panamá till Buenaventura, varifrån resan till El Dorado gick via Cali.

Samlingen från denna resa omfattar huvudsakligen resultaten av Wasséns egna grävningsarbeten. Härunder öppnade och undersökte han nio gravar, som nästan alla tillhörde den djupa schaktgravstyp, som är karakteristisk för detta område i Sydamerika. Gravfynden utgöras av lerkärl, keramikfragment m. m.

Utom detta ingår i samlingen en del gåvor av vackra och intressanta lerkärlstyper jämte en del andra föremål, som herrar Alejandro Acosta, Hugo Karlsson och Bertil Sahlin hade vänligheten att skänka (fig. 4 och 5).

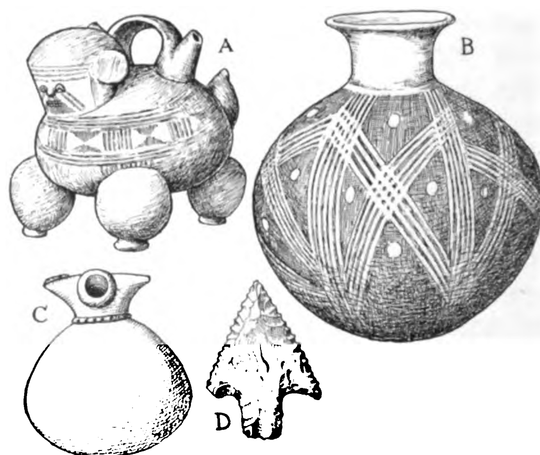


Fig. 5. Lerkärl och stenspets. Fynd i en grav på gården El Dorado, Dep. Valle del Cauca, v. Colombia. *A*, 35.20.16; *B*, 35.20.17; *C*, 36.11.2; *D*, 36.11.1. *A—C* 1: 6, *D* 1: 3. Saml. Wassén. Gåva av hrr Bertil Sahlin och Hugo Karlsson.

Slutligen förvärvade Wassén genom köp från de infödda medhjälparna vid grävningsarbetet en del föremål.

Hela den arkeologiska samlingen från denna resa har katalogiserats som n:r 35.20.1—115.

Dessutom skänkte don Enrique Acosta en keramikfigur funnen i en grav vid Rio Bravo på Chocósidan av Västcordilleran och som av allt att döma är överdelen till en s. k. hushatt från Chocóindianer. Konsul och fru Knut Lindahl i Cali hade älskvärdheten att skicka med hem till museet ett lerkärl och en sländtrissa från andra lokaler i Caucadalen än dem som Wassén besökte. Hela det arkeologiska materialet kommer att publiceras under 1936. Då noggranna utgrävningar ej synas ha förekommit i Caucadalens intressanta kulturområde, och museets samlingar därifrån voro i stort behov av en komplettering, står avdelningen i stor tacksamhetsskuld till de personer, vilka genom gåvor eller på annat sätt understödde amanuens Wassén i hans samlingsverksamhet där.

Årets absolut värdefullaste förvärv faller även på sydamerikanskt område och omfattar en unik arkeologisk samling av keramik och framför allt textilier från huvudsakligen Nasca och Paracas i Peru (35.32.1—215). Donator önskar förbli okänd. Samlingen, vars vetenskapliga värde är av största betydelse bl. a. genom att innehålla ett slutet fynd från en grav med schakt och kammare i Paracas, kommer även att få ett mycket stort utställningsvärde genom skönheten i mönster och komposition hos flertalet av föremål såväl vad keramik- som textilmaterialet beträffar. En nödvändig konservering av vävnaderna kunde på grund av platsbrist för detta ömtåliga arbete först igångsättas vid ingången av 1936. Då den erforderliga tiden för detta konserveringsarbete ännu icke kan beräknas, kan jag ej heller nu avgöra, huruvida det skall bli möjligt att ordna en utställning av det unika materialet under 1936.

Från den ovan nämnda lokalen, Paracas, äro även två par sandaler av läder (35.22.1—2), vilka avdelningen inköpt från Casa Pardo i Buenos Aires.

Avdelningens argentinska samlingar ha ökats såväl genom köp som gåvor. Av docenten Erik Ljungner inköptes en stenkvarn med löpare från Lago Nahuelhuapi, halvön Llau-Llau, araukanskt område i Argentina. Malstenen hade funnits av araukanindianer, som själva använde sig av den. Docent Ljungner har meddelat, att materialet till malstenen är lava av interglacial ålder från vulkanen Tronador.

Herr Otto v. Friesen, ägaren av estancian Tres Picos i San Junin de los Andes i Terr. Neuquen, Argentina, vilken förut haft vänligheten skänka föremål till avdelningen, har under 1935 ytterligare ihågkommit densamma med några små samlingar av stort vetenskapligt värde. Det är dels en vacker pilspetssamling (35.21.1—9), arkeologiskt fynd på Tres Picos, dels från samma estancia en sådan sten, som araukanerna använda sig av för att göra ren huden av djur från fett (35.23.1). Allt har överlämnats genom förmedling av amanuens S. Rydén.

Amanuensen vid Röhsska Konstslöjdmuseet i Göteborg greve Arvid Posse har som gåva överlämnat till avdelningen en etnografisk samling från argentinska Chaco (35.33.1—14.). Samlingen, som omfattar prydnader, fotband m. m., är huvudsakligen från Toba-Pilaga och gjord av hr Axel Höglund, Pozo del Tigre,

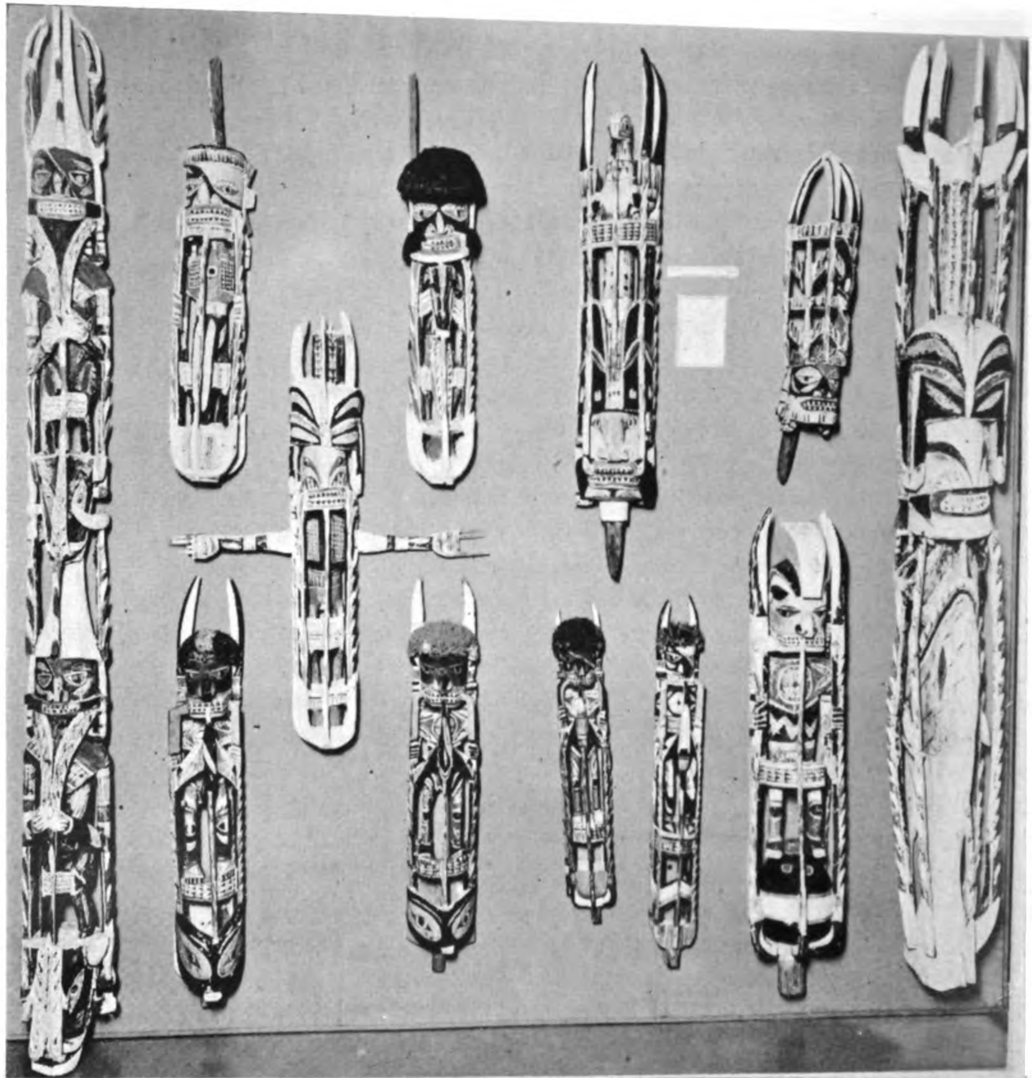


Fig. 6. Träfigurer s. k. Malingan avsedda för kultbruk, från ön Tabár NO om Nya Mecklenburg. 35. 27. 1—12, 1:15.

Argentina, vilken först skänkt den till greve Posse. Samlingen kompletterar värdefullt de av amanuensen Stig Rydén gjorda samlingarna inom detta område.

Slutligen är från Sydamerika endast att nämna köpet av en vackert snidad buschnegerpaddel från Holländska Guaina (35.29.1). Den inköptes från hr Gunnar Lindström, som förvärvat den vid Surinam-floden.

Oceanien.

Under det gångna året ha samlingarna från Söderhavet både genom gåvor och köp erhållit ett flertal värdefulla föremål.

Kapten B. Lilliestierna har sålunda såsom gåva överlämnat en utriggarkanot

(35.30.1.) med paddel och ankare, det senare av korall, från Neiafu på ön Vavau, norra Tongagruppen samt en utriggarkanot (35.30.2) jämte paddel från Apia på ön Upolu, Samoagruppen. Dessa kanoter liksom en båt från Guldkusten i Afrika ha kostnadsfritt hemsänts av Rederi A. B. Transatlantic.

Kapten Lilliestierna har dessutom skänkt två st. jamsrötter (35.36.1—2, *Dioscorea* sp.) från Samoa.

Genom köp har avdelningen erhållit ett par spjut (35.24.2—3), som sannolikt äro från Nya Guinea.

Från redaktör R. Fleege har museet inköpt en mycket vacker samling skulpturer för religiöst bruk s. k. malingan (35.27.1—12), vilka varit deponerade på museet sedan 1933. Dessa bilder äro insamlade på den lilla ön Tabár nordost om Nya Mecklenburg av den därstädes bosatte svensken kung Karl Pettersson (fig. 6).

Slutligen har museet från hr G. Tingström, Malmö, köpt ett tapa-stycke från Tonga insamlat 1895. Detta stycke är sålunda ett gammalt äkta och värdefullt för museet, då Tongaöarnas kultur är ganska obetydligt representerad i samlingarna.

Indonesien.

Under detta år har avdelningen erhållit en del synnerligen värdefulla nyförvärv från Indonesien. Särskilt får jag framhålla förvärvet av den samling, som Dr. N. Kemner i Lund gjorde på skilda platser i Indonesien under de år, han var knuten till 's Lands Plantentuin i Buitenzorg på Java. Förvärvet av denna vackra samling har möjliggjorts genom en donation av Kafferosteri A. B. Triangeln genom förmedling av dess direktör Herman Lindquist, som vid upprepade tillfällen visat den etnografiska avdelningen sitt stora intresse.

Denna samling omfattar 228 nummer. Särskilt märkes ett sjuttiotal kĕríser, som äro samlade med stor urskillning och god smak. De giva nämligen en god bild av malajfolkens stora skicklighet i behandlingen av klingan i dessa deras älsklingsvapen, alltifrån den mest finådriga damaskering till den grövsta med inläggningar av annan metall (fig. 7). Vitt skilda formtyper äro väl representerade. Även vad handtagen beträffar uppvisar samlingen ett mycket stort urval både vad angår typen, materialet och den skulpturala behandlingen.

Samlingen kompletterar på ett mycket värdefullt sätt avdelningens vapensamling från Indonesien, och det är så mycket mer glädjande, att avdelningen lyckats förvärva den, som dylika vapen numera börja att bliva alltmer svåråtkomliga. Det stora flertalet av i denna samling ingående tillhöra sådana typer, som i mer eller mindre grad visa hän på det indo-javanska kulturinflytandet. Andra åter visa däremot hän på ett arabiskt inflytande. Till dessa senare höra t. ex. tre exemplar från västra Java samt ett par från Atjeh, varav den ena torde anses såsom ganska sällsynt (fig. 8).

I anslutning till denna kerissamling får jag även nämna, att i den Kemnerska samlingen ingå tre dolkar och två s. k. spjutklingor (fig. 9) från den s. k. Madjapahittiden d. v. s. århundradena närmast före 1500. Det är så mycket mer glädjande att avdelningen lyckats förvärva dessa vapen, då sådana hittills sannolikt saknats i svenska museer. Dolkarna avvika från alla vanliga kĕríser och liknande vapen

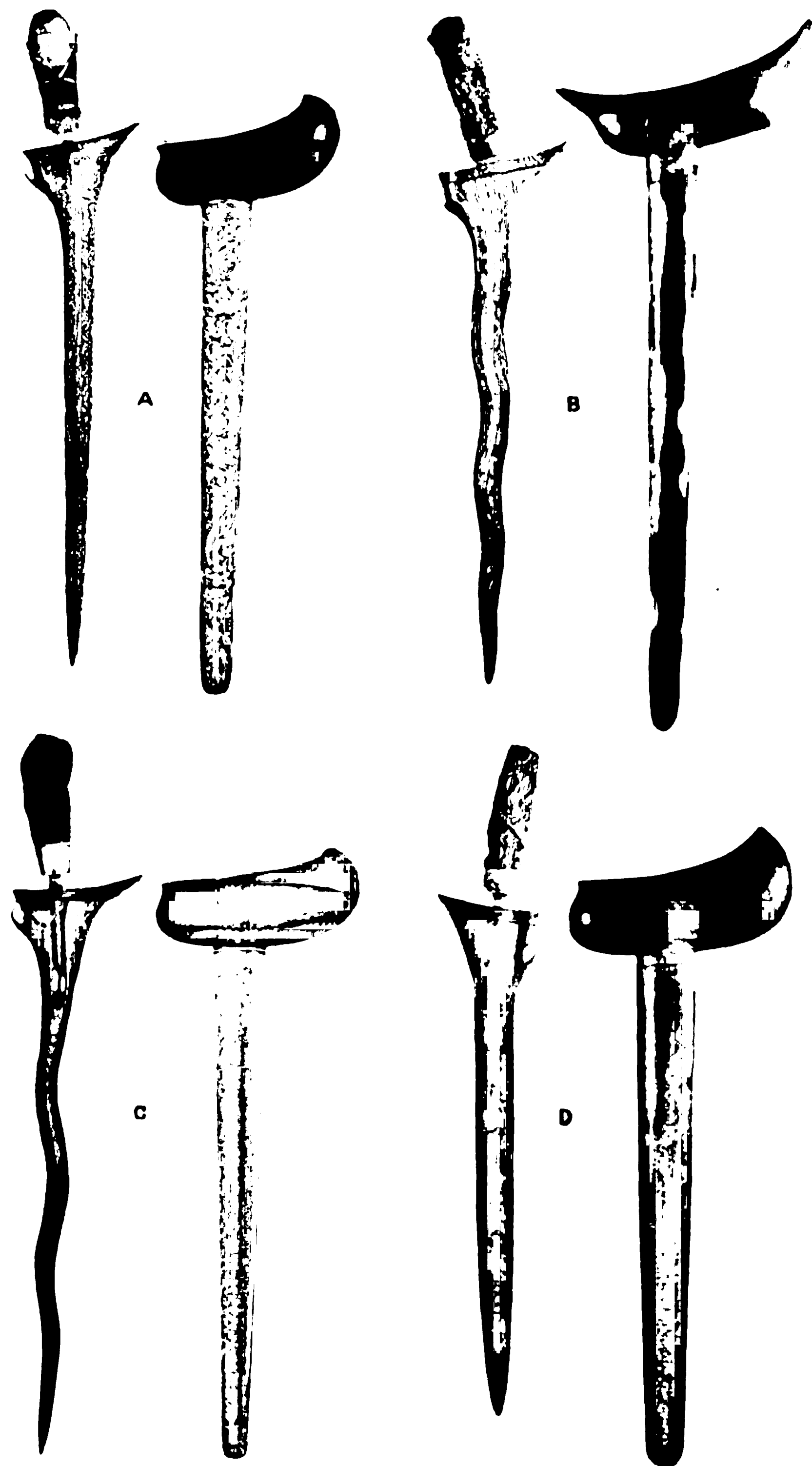


Fig. 7. Kĕriser med slidor från Java. A 35.1.10 a och b, B 35.1.17 a och b. C 35.1.5 a och b, D 35.1.7 a och b. Nära 1: 5. Saml. Kemner.

därigenom att handtaget och klingan äro gjorda i ett stycke damaskerat stål. På två (fig. 9 A och B) är den mänskliga figuren placerad med ansiktet i riktning mot klingans flatsida, medan en (fig. 9 C) har den något ovanligare placeringen med ansiktet åt eggsidan.

Från Madjapahittiden härstammar även en s. k. zodiakbägare av mässing (fig. 10), sannolikt även detta ett unikt exemplar i svenska museer. Dylika bägare an-



Fig. 8. Dolk med slida från Atjéh N.-Sumatra. Fästet är gjort av guld med ett stycke polerat horn av noshörning. 35.1.39 a och b. 1: 4. Saml. Kemner.

vändes dels som skål för vigvatten, i vilket man offrade blommor, dels för att spå. På skålens utsida (se fig. 11) synas i låg relief två rader figurer, tolv i varje. I den undre föreställa dessa 1 Jungfrun, 2 Lejonet, 3 Kräftan (eller Krabban), 4 Tvillingarna (två moluckkräftor), 5 Oxen, 6 Väduren, 7 Fiskarna, 8 Vattumannen (en vattenkruka), 9 Stenbocken (här en langust), 10 skytten (endast en pilbåge), 11 Skorpionen och 12 Vågen, medan av den övre radens figurer 10 stycken med all sannolikhet föreställa gudomliga varelser. Vidare synes där en solbild och en

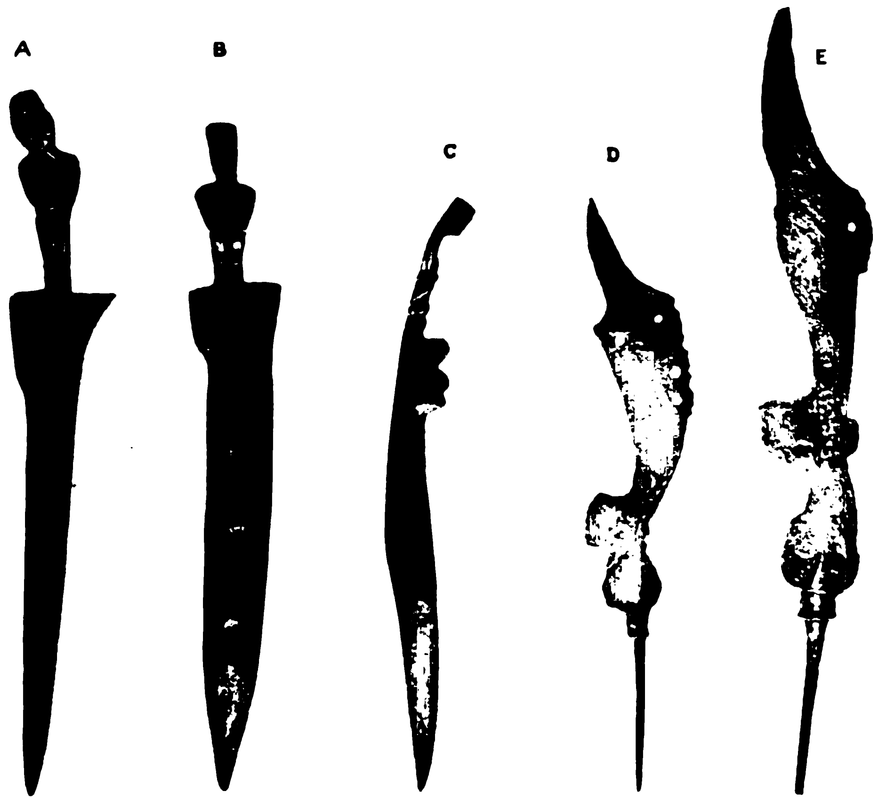


Fig. 9. Tre dolkar och två s. k. spjutklingor från Madjapahittid. Java. A 35.1.67, B 35.1.66, C 35.1.68, D 35.1.66, E 35.1.64. 1: 3. Saml. Kemner.



Fig. 10. Zodiakbägare av mässing från Madjapahittid, Java. 35.1.109. Storlek 2: 3. Saml. Kemner.

tupp, allt symboliserande olika saker. Inuti bägarens botten synes det karakteristiska märket eller sigillet för Madjapahit-väldet.

I den Kemnerska samlingen ingå även en del vackra wajangbilder. Av dessa tillhöra fem gamla vackert arbetade exemplar det skuggspel, som kallas *wajang poerwa* eller även *wajang koelit*, emedan de äro förfärdigade av buffelläder (*koelit* = hud). Tre plastiska och starkt stiliserade dockor tillhöra en slags marionetteater kallad *wajang golek*. Slutligen finns även en serie masker till ett slags teater, där de uppträdande äro människor. Deltagarna yttra intet, ty masken fasthålles med en liten pinne, som skådespelaren biter i. Endast tvenne masker sakna haka



Fig. 11. Utvecklad bildserie från Zodiakbägaren 35.1.109. Nedtill Madjapahitstämpeln i bägarens botten.

och bindas fast, så att bärarna, som agera upptågsmakare, kunna prata och göra allehanda anspelningar på dagshändelserna.

Av stort intresse var att i denna samling förekom även ett vackert exemplar av en s. k. eldpump med vidhängande fnöskepåse, ett elddon som förut saknades i de etnografiska samlingarna. Vidare ingick i samlingen ett flertal vackra textilier både hel- och halvfabrikat och en blott med indigo färgad battikduk ävensom ett par mässingsskedar, som användes till det smälta vaxets påstrykande vid batiktillverkningen, föremål som förut icke voro representerade i museets samlingar. Även märkas i den Kemnerska samlingen en del mässingsföremål samt ett flertal musikinstrument, bl. a. en rebab från Java och en liten vacker caçapi från Syd-Celebes. Ett antal bågar och pilar från Nya Guinea tillhörde även denna samling.

Genom dr Nils Kemners förmedling har hr Knut Brante i Lund till avdelningen skänkt en huggkniv (35.4.1) från Java av det slag, som i våra dagar användes vid sockerrörets skördande. Av särskilt intresse med denna huggkniv är att den ehuru fullt modern i sin form och utsmyckning visar en tydlig frändskap med

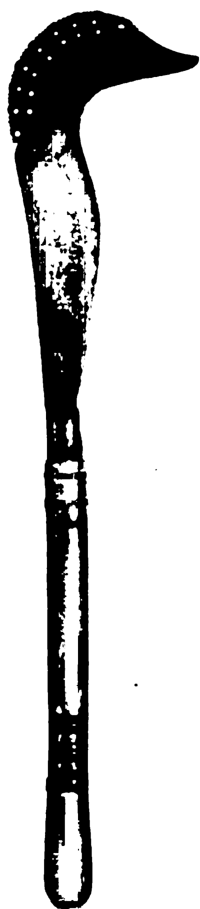


Fig. 12. Kniv som användes till att hugga av sockerrör. Java. 35.4.1, nära 1: 5.

vissa lansspetar från Madjapahittiden, vilket ganska tydligt framgår av fig. 12 jämförd med fig. 9 D och E.

Avdelningens samling av wajangdockor har dessutom ökats med 7 st. *wajang koelit* (35.1.1-7) skänkta av intendenten samt med tre vackra exemplar av *wajang golek* (35.5.1-3) inköpta från intendenten. Såväl de förra som de senare förvärvades av honom i Buitenzorg på Java 1917.

Det har dessutom lyckats att med ytterligare fyra exemplar (35.13.1-4) komplettera den samling av fyra *wajang keroeçil*-dockor, som avdelningen erhöll under 1934. De nu förvärvade liksom de förra tillhöra en hel uppsättning dylika dockor som såldes på en auktion i byn Bawen nära Ambarawa, Central-Java. De sist erhållna ha inköpts från fru B. Andersson i Åmål, vilken tjänstgjort på Java som officer i Frälsningsarmén. Det är glädjande, att det lyckats i någon mån komplettera denna samling, då detta slag av wajangdockor tyvärr bliva alltmer sällsynta och svåråtkomliga. De äro även av stort intresse då de historiskt och typologiskt bilda en övergång från de s. k. *wajang koelit*-dockorna till de s. k. *wajang golek*-dockorna.

Genom inköp har avdelningen förvärvat en samling diverse föremål (35.12.1-31) från nordvästra Central-Celebes insamlade av brigadören i Frälsningsarmén Leonard Woodward. I denna samling ingår en del flätade dosor, mattor, hattar, klubbor för beredande av basttyg samt ett par husmodeller. Den kompletterar i vissa avseenden avdelningens Celebes-samlingar, därigenom att ett flertal föremål liksom husmodellerna insamlats i Paloedalen, varifrån förut endast funnos några få saker.

En mycket värdefull tillökning i museets samlingar från Indonesien utgör även en samling från ön Billiton (35.16.1—116), samlad år 1929 av bergsingeniören Axel Wieslander och nu genom konsul Walter Edström inlöst och skänkt till avdelningen. Denna samling är särskilt värdefull, emedan etnografiska samlingar från Billiton äro mycket sällsynta i etnografiska museer, och framför allt emedan den är gjord med stor urskillning och belyser de inföddas vardagsliv. I den ingår sålunda ett flertal redskap för fiske och jakt såsom fällor, snaror, håvar, ljuster, spjut, blåsrör, m. m. Vidare innehåller samlingen ett flertal rottingarbeten, leksaker av skilda slag, musikinstrument o. s. v.

Asien.

Av antikvarien fil. dr. T. Arne har museet såsom gåva fått mottaga en samling (35.7.1—20) från sydöstra delen av Mindre Asien. Samlingen omfattar huvudsakligen smycken och andra prydnadsföremål och utgör ett värdefullt tillskott till museets förut ganska rikhaltiga samling från Mindre Asien, likaledes hemförd av antikvarien Arne vid ett tidigare tillfälle.

Hr Bertil Björkegren i Stockholm har som gåva överlämnat en samling (35.19. 1—10) från Baocat i sydöstra Cochin-Kina bestående av bl. a. en del fiskredskap och en korsbåge.

Av en sjöman har inköpts ett par hattar från Shanghai (35.28.1—2) samt av fru Carolina Andersson, Göteborg, ett spjut från Japan (35.24.1).



Fig. 13. Hövdingstol från Tjokvestammen på gränsen mellan Angola och Belg. Congo. 35.2.1. 125 cm. hög.

Den ojämförligt värdefullaste tillökningen av de asiatiska samlingarna utgör den storartade samling, som entomologen och fru René Malaise hopbragt under en forskningsresa i det inre av Burma under 1934, och som i februari 1935 överlämnades som gåva till etnografiska avdelningen. Resan hade delvis bekostats av en del göteborgare, vilka alltså möjliggjort detta förvärv till museet, nämligen disponent O. Chr. Olsen, disponent Vilhelm Månsson och grosshandlare Bror Albrektson, till

vilka jag ber att få uttala ett varmt tack liksom till Rederi A.-B. Ostasiatiska Kompaniet, som genom direktör A. G. Borin beviljat makarna Malaise fria resor och fria frakter till och från Burma.

Makarna Malaise's samling, som registrerats under samlingsnumret 35.39. omfattar c:a 700 föremål. Slutgiltigt har emellertid samlingen ej kunnat katalogiseras under året, då vissa önskade uppgifter ej kunnat erhållas av samlarna på grund av mellankommande sjukdom. Det vore önskvärt att en verklig beskrivning över



Fig. 14. Detalj från skulpturerna på hövdingestolen från Tjokwestammen.

denna samling kunde utgivas, vilket den genom sin kvalitet och storlek vore förtjänt av. Vi få i årstrycket anledning återkomma till denna betydande samling, då en utställning därav hunnit anordnas.

Afrika.

Från Afrika har museets samlingar även erhållit en del mycket värdefulla tillskott under 1935. Särskilt får härvid nämnas en av kabinettskammarherre James Keiller skänkt hövdingstol (35.2.1) från Tjokwestammen, på gränsen mellan Portugisiska Angola och Belgiska Kongo. Tjokwestammen har länge varit en mycket ogästvänlig och mot européerna fientligt sinnad stam. Den underkastade sig 1917.

I december 1929 besökte hr Clarence Lyon detta folk och lyckades då genom byte förvärva detta praktstycke av skulptural negerkonst. Stolen är av svart trä och sitsen av skinn (förmodligen puckeloxe). Stolens ålder är svår att avgöra, men till formen synes den vara påverkad av europeisk stil från slutet av 1500-talet eller början av 1600-talet. Den skulpturala utsmyckningen är däremot typisk negerkonst. Såväl ryggstödet som de fyra stolsbenen och partierna mellan dessa äro helt fyllda med sniderier med både allvarliga, skämtsamma och drastiska motiv. Enligt meddelande av hr Lyon är stolen tillverkad till en hövdings ära och skulpturerna skulle då utgöra en beskrivning på dennes liv allt från födelsen. Huruvida denna tolkning är riktig är emellertid ovisst, ty enligt afrikaforskare avse bilderna något helt annat (fig. 13 och 14).

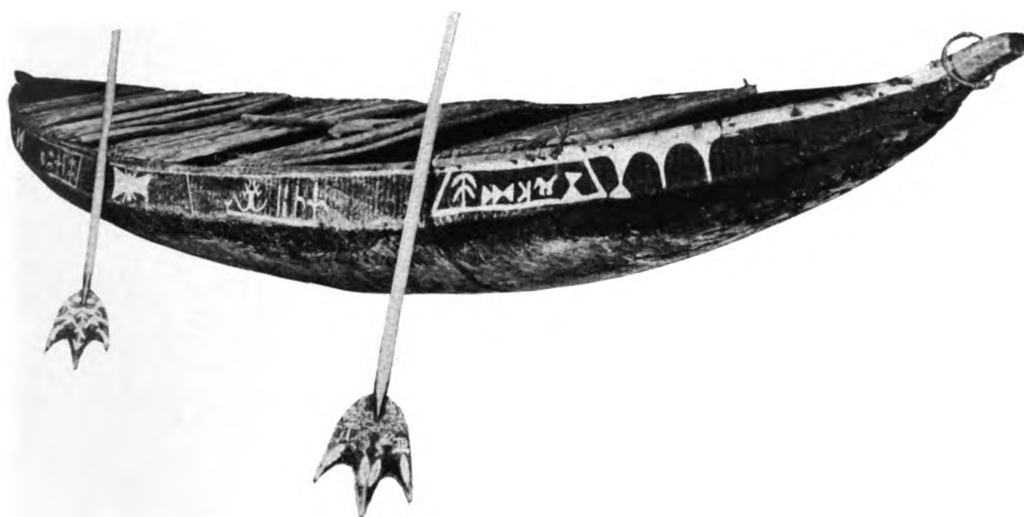


Fig. 15. Båt, urholkad ur en stor trädstam jämte treuddiga paddelåror från Sekondi, Guldkusten, V. Afrika. 35.11.1 a—d. 7,5 m. lång.

Av ytterligare gåvor av afrikanska föremål märkas under 1935 liksom bland gåvorna av föremål från Söderhavet ett par utmärkta kanoter. Sålunda har sjökapten Moddy Cederström i Rederi A.-B. Transatlantic skänkt en icke mindre än 7.5 m. lång och 1.2 m. bred ur en enda trädstam urholkad kanot från Sekondi på Guldkusten (35.11.1. a—d). Till kanoten hörde tre paddlar av egendomlig trespetsform med ornamenterade blad (fig. 15). Avdelning står för denna gåva även i tacksamhetsskuld till skeppsredare Gunnar Carlsson, som låtit Rederi A.-B. Transatlantic kostnadsfritt hemföra kanoten.

Det andra kanotförvärvet (35.26.1) gäller en utriggarkanot med paddel från Tullear på Madagaskar, vilken sjökapten Per Haaberg från Oslo skänkt till avdelningen. Gåvan förmedlades vänligast av skeppsmäklaren Allan Blidberg, och kanoten hemfördes kostnadsfritt genom Rederiaktiebolaget Blidberg, Metcalf & C:o.

Av ytterligare gåvor av afrikaföremål är endast att nämna ett fragment av en bastmatta överlämnad av fru apotekare Otto Björsell, Göteborg (35.34.1).

Endast smärre samlingar från Afrika ha under året inköpts. Från fru Carolina

Andersson inköptes en bössa (35.3.1), troligen av arabiskt ursprung, samt yxa med kopparklätt skaft från Belgiska Kongo (35.9.1). Genom efterbestämning har även en från hr E. Björkander inköpt flätad dubbelskallra (35.8.1) kunnat härledas från Belgiska Kongo.

Slutligen återstår endast att nämna att en fran hr Sven Kihlén inköpt samling (35.37.1—24) innehåller en del buschmanssaker, däribland ett gammalt koger med pilar. Samlingen är gjord av kapten Y. Eiserman, Kapstaden.



Fig. 16. Nyförvärvsutställning av de av amanuensen Stig Rydén hemförda samlingarna från Chaco. Syd-Amerika.

Vård av samlingar, utställningar m. m.

Under 1935 ha tre utställningar av nyförvärv och omordnade gamla samlingar ägt rum. Den 5 april öppnades sålunda i bottenvåningen en utställning av avdelningens asiatiska samlingar. Det är dock endast ett ringa urval, som kunnat utställas på grund av platsbrist, men det syntes angeläget att även låta det asiatiska materialet bli tillgängligt framför allt ur undervisningssynpunkt.

De av amanuensen Stig Rydén hemförda etnografiska samlingarna från Toba- och Ashluslay-indianerna i Gran Chaco och de arkeologiska från La Candelaria i provinsen Salta, Argentina, voro färdigmonterade och blevo tillgängliga för allmänheten den 17 maj. Denna utställning disponerade ett särskilt rum i översta våningen (fig. 16). Samtidigt öppnades en utställning av den samling av kĕrĭser,

wajangdockor m. m. från Indonesien, som redan nämnts under nyförvärven, liksom en etnografisk samling från Filippinerna, vilken avdelningen redan 1934 fått mottaga som gåva av brigadgeneralen C. E. Nathorst, Manilla.

Årets tredje och sista nyförvärvsutställning öppnades den 8 november och omfattade Afrika. Det var dels ett urval av förut sedan årtionden magasinerade samlingar, dels de tre sista årens nyförvärv från denna världsdel, vilka kunde utställas i sydöstra delen av bottenvåningen, där omfattande omändringsarbeten för vinnandet av ökat utrymme måst företagas. Även afrikasamlingarna utställdes såsom ett led i planen att göra avdelningens samlingar tillgängliga för skolundervisningen, och det är att beklaga, att på grund av utrymmesbristen endast en del av det rikhaltiga materialet kunnat komma med.

Tack vare det anslag på 4.000 kronor, som beviljats för inredning av skåp i vissa av de salar, som förut endast varit provisoriskt inredda, kunde under 1935 i tvenne salar i nordvästra delen av översta våningen väggarna helt beklädas med skåp. Avsikten är att här utställa hela Nordamerika i en följd, d. v. s. även eskimåsamlingarna, vilka nu befinna sig i en annan våning än övriga nordamerikanska samlingar, skola flyttas dit. Även en del enstaka montrer ha kommit till utförande i detta sammanhang för skyddandet av förut fritt och för damm och övrig åverkan utsatta föremål. Detta nyinredningsarbete skall fortsätta under 1936. Då det avslutats, komma de tre utställningssalarna väster om stora trapphallen i översta våningen att förlora den provisoriska prägel de förut haft, samtidigt som samlingarna genom att komma under glas vinna ett nödvändigt skydd.

Även i expeditionslokalerna har en nödvändig omorganisering ägt rum. Sålunda har en mot gården vettande större sal, som förut huvudsakligen använts till magasin och skräpkammare, nu uppdelats i tre i fil liggande ljusa och ändamålsenliga tjänsterum för intendenten och de båda amanuenserna. Expeditionen har alltså flyttats från de rum, som vette mot den mörka Tyggårdsgatan, i vilka arbetet på grund av bristen på solljus var ytterst påfrestande för ögonen och överhuvud taget ohälsosamt. Salen för biblioteket har dock bibehållits där, varjämte ett mindre studierum avdelats i den sydligaste och ljusaste avdelningen. Genom denna omändring har även avsetts, att en sedan länge önskvärd cirkulation för besökarna mellan historiska avdelningens 1700-tals rum och trapphallen i östra längan skall kunna komma till stånd. Genom borttagning av en förut befintlig onyttig dubbelvägg har en bred korridor öppnats mellan tjänsterummen och biblioteksrummet. Denna korridor har på sidorna försetts med skåp, varvid 32 skåpmeter vunnits för utställningsändamål. Arbetena ha till största delen utförts av avdelningens egen personal och med användandet av gammalt material.

Några depositioner av samlingar ha ej ägt rum. I förra årsredogörelsen omnämndes, att till Riksmuseets etnografiska avdelning återsänts en del av de här magasinerade depositionerna av Riksmuseet tillhöriga samlingar, gjorda av framlidne intendenten Erland Nordenskiöld. Återsändandet av dylikt magasinerat riksmuseimaterial har fortsatt under 1935.

Konservering och översyn av såväl arkeologiska som etnografiska samlingar har pågått under året. Ännu återstår dock stora mängder av lerkärl o. d., vilka behöva konserveras, ett arbete som får ske successivt.

Biblioteket.

I förra årsredogörelsen omtalades köpet av den Nordenskiöldska etnografiska boksamlingen. Arbetet på ordnandet av denna samling har under året fortgått. Det har i synnerhet visat sig nödvändigt med en omfattande bindning av de ofta skadade och i stor utsträckning häftade volymerna. Då avdelningens anslag dock endast till en mindre del kunnat användas för detta ändamål har tillsvidare endast ett mindre parti av böckerna kunnat bindas. Jag beräknar efter samråd med en



Fig. 17. Ex libris till Prof. Frih. E. Nordenskiölds etnografiska boksamling.

bokbindare, att det för en slutgiltig och nödvändig bindning av denna samling torde behövas c:a 2.700 kronor.

För att för all framtid särskilja de böcker i avdelningens bibliotek, vilka kommit från det Nordenskiöldska biblioteket, har jag ritat och låtit trycka ett ex libris utfört i enlighet med av friherre Nordenskiöld under livstiden uttalade önskningar och upptagande en bild av det Nordenskiöldska friherreliga vapnet (fig. 17).

En kontinuerlig ökning av avdelningens referensbibliotek har ägt rum genom dels inköp, dels gåvor. Bland de senare är särskilt att framhålla en ståtlig serie av svåråtkomlig holländsk koloniallitteratur omfattande flera tidskrifter delvis från mitten av 1800-talet förutom en del specialarbeten. Böckerna skänktes av De Directie van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen te Batavia genom förmedling av hrr J. C. Lamster och Le Roux i Amsterdam. Konservator Erik Sörling har till biblioteket skänkt en serie av Riksmuseets Populära Et-

nologiska Skrifter samt överläkaren, professor Arvid Wallgren, ett mycket vackert exemplar av J. F. La Fiteau's »De Zeden der Wilden van Amerika» tryckt i 'sGravenhage 1731.

Ett omfattande arbete har nedlagts på inledandet av bytesförbindelser med främmande institutioner, och avdelningens bibliotek har genom dessa byten ökats avsevärt ej minst genom att det blivit möjligt att komplettera tidskriftserier ingående i det Nordenskiöldska köpet. I utbyte har avdelningen kunnat bjuda exemplar av enstaka arbeten behandlande avdelningens material samt den vid slutet av året utkomna Etnologiska Studier utgiven av avdelningens intendent och avsedd att utkomma en à två gånger om året. Som framgår av litteraturförteckningen kunde i den första volymen bl. a. beredas plats för publicerandet av en hel till avdelningen inkommen samling, och det är att hoppas, att även i fortsättning samlingar o. d. skola kunna publiceras här. Avdelningen har vid årsskiftet 1935—1936 avtal om regelbundet utbyte av publikationer med följande främmande institutioner, varjämte en del här ej upptagna privatpersoner regelbundet sända sina arbeten mot avdelningens publikationer:

The American Museum of Natural History, New York.
Anthropos, Intern. Zeitschr. f. Völker- und Sprachenkunde, St. Gabriel-Mödling.
Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte, Berlin.
Catholic Anthropological Conference, The Catholic University of America, Brookland.
Centrale Boekerij der Kon. Ver. Koloniaal Instituut, Amsterdam.
Field Museum of Natural History, Chicago.
Geografiska Institutionen vid Göteborgs Högskola, Göteborg.
Det Kongelige Danske Geografiske Selskab, Köpenhamn.
Ibero-Amerikanisches Institut, Berlin.
Ibero-Amerikanisches Institut, Hamburg.
Institut für Völkerkunde der Universität, Wien.
Instituto del Museo de la Universidad Nacional de La Plata.
Instituto do Ceará, Ceará.
Instituto de Etnologia de la Universidad Nacional de Tucumán.
Koninklijk Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, Batavia.
Musée d'Ethnographie du Trocadéro, Paris.
Museo Argentino de Ciencias Naturales, »Bernardino Rivadavia», Buenos Aires.
Museo Nacional, Lima.
Museo Nacional de Arqueología, Historia y Etnograf.a, México, D. F.
Museo Nacional de Chile, Santiago de Chile.
Museum für Völkerkunde, Basel.
Museum für Völkerkunde, Hamburg.
Museum of the American Indian, Heye Foundation, New York.
Nationalmuseet, Den Etnografiske Samling, Köpenhamn.
National Museum of Canada, Ottawa.
National Museum, Melbourne.
Nordiska Museets Bibliotek, Stockholm.
Oslo Etnografiske Museum, Oslo.
Pan American Union, Washington D. C.
Peabody Museum of Archaeology and Ethnology, Harvard University, Cambridge, Mass.
Pitt Rivers Museum, Oxford.
Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.
Röhsska Konstslöjdsmuseet, Göteborg.
Smithsonian Instution, Washington. D. C.

Sociedad Amigos de la Arqueologia, Montevideo.
Société des Américanistes, Paris.
Société des recherches congolaises, Brazzaville.
The Southwest Museum, Los Angeles, Calif.
Statens Etnografiska Museum, Stockholm.
Taihoku Imperial University, Institute of Ethnology, Taihoku, Formosa.
The Tulane University of Louisiana, New Orleans, La.
University of Pennsylvania, Philadelphia, Pa.
University of California, Berkeley, Calif.
Yale University Library, New Haven, Conn.
Östasiatiska Samlingarna, Stockholm.

Avdelningens fotoarkiv har ökats med bilder från Cunaindianerna, överlämnade av Mr. Fred McKim i Balboa och cunaindianen Ruben Pérez Kantule, Narganá, genom förmedling av H. Wassén. Hr Pérez' bildserie omfattar en mängd fotografier av olika namngivna indianer från cunaindianska byar. Fotografierna ha tagits av hr Pérez själv med den kamera, som han erhöll under sitt besök i Sverige 1931.

Av påvlige prefekten Fray Severino de Santa Teresa, Turbo, har överlämnats en bild från de sydligt boende cunaindianerna vid Rio Caimán, Golfo de Urabá, Colombia.

Amanuensen S. Rydén har överlämnat ett till honom skänkt fotografi av en Toba-medicinman från Sombrero Negro, Argentina, taget av missionären John Arnott.

En samling infödings- och landskapsbilder från Abessinien har skänkts av grosshandlare Oscar A. Hagberg, Göteborg.

Vetenskapligt och övrigt arbete:

Under 1935 har avdelningen i studiesyfte bl. a. besökts av följande personer:

H. K. H. Kronprins Gustaf Adolf, som i februari avlade ett officiellt besök, samt vidare: hr Adrian Digby, British Museum, London; hr Willi Fels, Dunedin, New Zealand; hr Adolf Friedrich, Frankfurt a/Main; dr Sven Hedin, Stockholm; hr Kurt Henschen, Berlin; hr Fritz Iklé, St. Gallen; generalkonsul Sven Karell, Lima; professor Rafael Karsten, Helsingfors; frk Mary Lois Kissell, New York City; författaren Carl Kjersmeier och fru Amalie Kjersmeier, Köpenhamn; konservator C. C. Krieger, Rijks Ethnographisch Museum te Leiden; fil. kand. Sture Lagercrantz, Stockholm; hr Cornelius Osgood, Yale University Museum, New Haven, Conn.; hr Fritz Steinert, Krefelt a/Rhein; författaren Albin Widén, Stockholm.

Undertecknad har fortsatt utarbetandet av del V av mina jämförande studier från Celebes, ett verk om konsten hos Toradja på Central-Celebes. På arbetarinstitutet har jag hållit fyra föreläsningar om dvärgfolken och deras kultur.

Såsom redan nämnts har intendenten under 1935 påbörjat utgivandet av en etnografisk tidskrift kallad Etnologiska Studier (Ethnological Studies).

Hittills har Sverige varit helt i avsaknad av någon regelbundet utkommande publikation för utomeuropeisk etnografi. Ändamålet med denna publikation är därför att för svenska etnografiska forskare i någon mån underlätta möjligheterna

att få sina undersökningar tryckta. I första hand avser naturligtvis denna tidskrift sådana undersökningar, som på ett eller annat sätt anknyta sig till etnografiska avdelningen vid Göteborgs museum.

Amanuensen fil. kand. Stig Rydén har under året bringat till översättningsfärdigt skick en avhandling om de arkeologiska undersökningar, han under sin expedition i Argentina utförde i La Candelaria, provinsen Salta. Av Stiftung Marie Andre-Eysn åtnjöt Rydén ett stipendium för studiet av textilarbeten från primitiva folk, för vilket han under 3 veckors tjänstledighet företog en resa till Tyskland och Schweiz, varunder han studerade samlingarna i ett 10-tal museer.

Fil. kand. Henry Wassén återvände den 30 mars från sin expedition för museets räkning i Colombia och Panama samt återtog sin amanuenstjänstgöring den 1 april. Han har efter hemkomsten utarbetat och tryckt en avhandling om kulturen hos de grupper av Chocóindianer, han besökte, och för vilket redogjorts i det föregående.

Fil. dr. Sven Lovén har under året bedrivit vetenskapligt arbete vid avdelningen. Han har därvid varit sysselsatt med korrekturläsning av sitt stora arbete »Origins of the Tainan Culture, West Indies», vilket utkom av trycket vid slutet av året. Dr. Lovén har under året meddelat undervisning i allmän och jämförande etnografi vid Göteborgs Högskola, varvid hans föreläsningar hållits på Göteborgs museum.

Den 11 december disputerade vid Göteborgs Högskola för vinnande av fil. doktorsgrad fil. licenciaten K. G. Izikowitz på en avhandling betitlad »Musical and other sound instruments of the South American Indians», vilken till mycket stor del bygger på material i avdelningens samlingar. Som fakultetsopponent tjänstgjorde vid disputationsakten fil. dr. Sven Lovén.

Vid konservering av samlingarna och anordnandet av nyförvärvsutställningar har vaktmästaren hr Björn Thörnborg genom sin stora händighet och yrkesskicklighet varit till mycket god hjälp. Såsom vaktmästare vid avdelningen ha dessutom liksom förut tjänstgjort hrr M. Nilsson och R. Carlström.

Jag får härmed även å avdelningens vägnar framföra ett varmt tack till fröken Ebba Corvin, Göteborg, som utan honorarsanspråk haft vänligheten att under våren 1935 biträda med avritandet av nyinkomna samlingar för avdelningens lappkataloger och härvid uträttat ett synnerligen gott och välkommet arbete för avdelningen.

Såsom intendent har undertecknad tjänstgjort hela året. Som amanuenser ha under året tjänstgjort: fil. kand. Stig Rydén hela året och fil. kand. Henry Wassén hela året, den sistnämnde med tjänstgöringen förlagd utom museet under januari—mars.

Följande avhandlingar och uppsatser behandlande avdelningen tillhörigt material eller utarbetade på denna hava under året utkommit:

Izikowitz, K. G.: *Musical and other sound instruments of the South American Indians. A comparative ethnographical study.* Göteborgs Kungl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhälles Handlingar, 5:e följden, ser. A, band 5, no. 1. Göteborg 1935.

Karsten, Rafael: *Addenda to my »Notes on South American Arrow-poison». Reply to Professor Santesson.* Societas Scientiarum Fennica. Comm. Hum. Litt. VI. 7. Helsingfors 1934.
(Denna avhandling beklagligtvis uteglömd i föregående årsredogörelse).

» » *The Head-Hunters of Western Amazonas.* Soc. Scient. Fennica. Comm. Hum. Litt. VII. 1. Helsingfors 1935.

Kaudern, Walter: *Notes on plaited anklets in Central Celebes.* Etnologiska Studier, 1, s. 5—25. Göteborg, 1935.

Lovén, Sven: *Origins of the Tainan Culture, West Indies,* 697 pp, 8vo, with nineteen plates and one map. Göteborg 1935.

Métraux, Alfred: *Contribution à l'ethnographie et à la linguistique des Indiens Uro d'Ancoaqui (Bolivie).* Journal de la Société des Américanistes, n. s. t. XXVII, s. 75—110. Paris, 1935.

Rydén, Stig: *Skalpierung bei den Tobaindianern.* Etnologiska Studier, 1, s. 26—34. Göteborg, 1935.

Wassén, Henry: *Notes on Southern Groups of Chocó Indians in Colombia.* Etnologiska Studier, 1, s. 35—182. Göteborg 1935.

» » : 6 st. artiklar i Göteborgs Handelstidning med expeditionsresultat och data från Chocó- och Cuna-indianerna: *»Bland Chocóindianer vid nedre San Juan i Colombia»* I/II (18, 23 jan.), *»Till Docordó, Noanamáindianernas huvudflod»* (9 febr.), *»Till Saija och dess indianer»* (23 febr.). *»Hos Cunaindianerna»* I/II (4 maj, 1 juni).

Göteborg, 1 mars 1936.

WALTER KAUDERN